

4. koncert
ponedeljek, 14. oktober 2013, ob 20.00
predkoncertni pogovor z Gudrun Schröfel in Stephanom Meierjem
ob 19.00
Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Idol



Vinko Globokar (roj. 1934)

Tribadabum extensif sur rythme phantôme/
Ekstenzivni tribadabum v fantomskem ritmu
(1981)

za tolkalni trio ali za neomejeno število tolkalcev
Slovenska premiera

Ensemble S

Stephan Meier – tolkala
Adam Weisman – tolkala
Laurent Warnier – tolkala
Berndt Thurner – tolkala

Slovenski tolkalni projekt in gostje

Barbara Kresnik, Matevž Bajde, Damir Korošec,
Franci Krevh, Tomaž Lojen, Davor Plamberger,
Dejan Tamše, Petra Bartol, Matija Bartol, Vid
Ušeničnik, Vito Opeka, Gregor Plamberger, Aljoša
Gubenšek, Filip Okrožnik, Nejc Pogačar, Ernest
Kramar, Aleš Lesjak, Jernej Flajs, Luka Jahn, Tjaš
Zazijal, Monika Logar, Nace Fric, Domen Šlogar,
Tilen Šlogar, Erik Kranjc, Gašper Obšteter, Luka
Šeme, Luka Arlič in Anika Kolar.

Stephan Meier – umetniško vodstvo

Georges Aperghis

À Idôle de bras / Za dolžino roke (1989)

za oboo in klarinet
Slovenska premiera

Matej Šarc – oboa

Dominique Clément – klarinet

Vinko Globokar

? Corporel (1985)

za tolkalca in njegovo telo

Jean-Charles François

odmor

Michele Marelli (roj. 1978)

Voltfast50 (2012)

za pihalni kvintet

Slowind

Aleš Kacjan – flavta
Matej Šarc – oboa
Jurij Jenko – klarinet
Metod Tomac – rog
Paolo Calligaris – fagot

Jean-Charles François (roj. 1942)

Dialogs of deafening gifted eavesdroppers /
Pogovori izredno nadarjenih ljudi,
ki se razumejo brez besed (2009)

Verzija za Slowind 2013
Slovenska premiera

Jean-Charles François – A

Monica Jordan – B

Boris Ostan – C

Vinko Globokar

L'Idôle / Idol (2012)

za dekliški zbor in štiri tolkalce
Slovenska premiera

Dekliški zbor Hannover

Gudrun Schröfel – dirigentka

Ensemble S

Stephan Meier – tolkala
Adam Weisman – tolkala
Laurent Warnier – tolkala
Berndt Thurner – tolkala

Boris Ostan – pripovedovalec

Robert Korošec

Benjamin Krnetić

Nik Škrlec

Stane Tomazin

Vinko Globokar (roj. 1934)

Tribadabum extensif sur rythme phantôme / Ekstenzivni tribadabum v fantomskem ritmu (1981)
za tolkalni trio ali za neomejeno število tolkalcev

TRI –

Trije tolkalci solisti ali tri skupine tolkalcev. Tri skupine inštrumentov: koža, les, kovina. Tri vrste gostote: kontinuirano kompleksna, periodična, kontinuirano preprosta.

BADABUM –

Izraz pomeni ritmično zaporedje zvokov ('primitivnega') tolkala, vendar opisuje tudi fizični užitek UDARJANJA.

EKSTENZIVNI –

Skladbo lahko koncertno izvaja tolkalski trio, vendar je lahko vsak od treh solistov tudi multipliciran, okrepljen z neomejenim številom sodelujočih tolkalcev. Da se jo torej izvajati na ulicah mesta, v različnih nadstropjih stolpnice, v gozdu itd.

V FANTOMSKEM RITMU –

Stalni ritem (12/8) slišijo samo trije solisti. Ta osnovni ritem je element poenotenja in sinhronizacije kretanj in dejanj solistov.

BADABUM je tudi slabšalni izraz, namenjem tolkalcem. Trije solisti, ki jih ziblje sem in tja fantomski ritem, valovijo, se premikajo, pihajo, se dušijo, povzročajo eksplozije, napenjajo in stresajo pogosto prav nenavadne predmete iz obsežnega inštrumentarija tolkalca.

Vinko Globokar

Georges Aperghis

À bout de bras / Za dolžino roke (1989)
za oboo in klarinet

Skoraj se bosta našla. Njuna inštrumenta sta na videz skoraj enaka, igrata skoraj iste tone, skoraj istočasno, skoraj enako glasno.

Komplementarni ritem ju vedno znova za kratek čas združi v ritmični unisono, vendar kljub zblizanju ohranjata ohranjata varno razdaljo. Ravno pravšnja, za dolžino roke. Kot da bi bila nekoč že eno, a to nočeta več biti, ker je 'za dolžino roke' bolje.

Matej Šarc

Vinko Globokar

? Corporel (1985)
za tolkalca in njegovo telo

Za eno telo in na enem telesu.

Vinko Globokar

Michele Marelli (roj. 1978)

Voltfast50 (2012)
za pihalni kvintet

Ob 'spremljavi' ropota in motenj se predstavlja oboist z odrezavo, ritmično in monotono govoricno, ki spominja na rap. Skladba sloni na ritmičnem vzorcu elektronske *Dubstep* glasbe: klavir postane tolkalo, flvtist se izraža s kriki besed, klarinetist manifestira svojo blaznost s sapo in vabi ostale naj se udeležijo triminutnega 'komornega rave party-ja'. Fagot in rog si izmenjujeta fraze in note ter z nogo udarjata ob tla. Skladba je neke vrste nori plesni trenutek, v katerem ni prostora za melodijo: dodekafonska serija postane samo ogrodje skladbe, ki ponazarja elektronski in izkrivljeni krik. Ta pa je v bistvu ironični pogled na sodobno glasbeno realnost.

Michele Marelli

Skladba *Voltfast50* je bila na 3. mednarodnem bienalu sodobne glasbe *Koper 2012* nagrajena kot najboljša skladba po izboru žirije, ki so jo sestavljali: Vinko Globokar, Fabio Nieder, Larisa Vrhunc, Steven Loy in člani kvinteta Slowind.

Jean-Charles François (roj. 1942)

Dialogs of deafening gifted eavesdroppers / Pogovori izredno nadarjenih ljudi, ki se razumejo brez besed (2009)
Verzija za Slowind 2013

Vinku Globokarju

C. (slovensko, neritimizirano):

Denis Levaillant:
„Se ne da ničesar rešiti iz te grozne magme?“

Bernard Lubat:

„Pač: 'kar nekaj'! To 'kar nekaj', ki se pojavi in ki kar naenkrat zaobjame misel, predre oklep, namiguje na upor, nas sili, da delujemo brez znanja. Pazite, početi 'kar nekaj' je zelo težko, ker zahteva strogo prepoznavanje za kaj gre v tem nesmislu!“

Denis Laborde povzame citat in ga takole razvija:

„Bernard Lubat nam pravi, da improvizira zato, da bi rešil 'kar nekaj'. Ne glede na to, je vzrok v tem, da je zakodiral zelo izdelan vedenjski solfeggio, ki ga lahko zdaj poskusi rešiti, ta 'kar nekaj', ki se pojavi in kar naenkrat zaobjame misel, predre oklep, namiguje na upor (...). In prav gotovo mora priznati, da je početi 'kar nekaj' zelo težko.“

B. (angleško):

“Yes, the utter nonsense! This utter nonsense that appears suddenly and that in one stroke by-passes thought, breaks the carapace, insinuates revolt, incites to work beyond any knowledge. Attention, to achieve utter nonsense is very hard, because one has to be rigorous in recognizing what is in question in this nonsense!”

A. (francosko):

Ce n'importe quoi qui surgit et qui d'un coup contourne la pensée, casse la carapace.

Ritimizirano:

A. Faire n'importe quoi, c'est très dur. B. To

achieve utter nonsense is very hard.

A. Faire n'importe quoi. B. To achieve utter nonsense. A. c'est très dur B. is very hard A. Faire B. To achieve A. n'importe quoi B. utter nonsense is very hard A. c'est très dur C. (slovensko, neritimizirano): To je zelo težko.

Ritimizirano:

A: Casser la carapace, c'est très dur B: To break the carapace A: Casser la carapace B: is very hard A: très dur C (slovensko): To je zelo težko. A: Casser la carapace, ça ravage B: casts ravage to break A: casser B: the carapace casts ravage A: ça ravage B: to brush the carapace C (slovensko, neritimizirano): to je zelo težko.

Ritimizirano:

A: Caravage B: Caravaggio A: casser la garce, mascarade B: masquerade A: crevasse B: cracking ice to blast the scar face lascar A: bâtarde B: brat A: costard B: To break the carapace A: Casser la carapace, ça ravage, B: casts ravage B: to blasts the carapace propagates rage A: ça enrage, tabasser la carcasse, ça agace B: aghast C (slovensko, neritimizirano): To je zelo težko.

Ritimizirano:

A: se tabasser à Caracas B: blast caracas A: ça délasse B: relax A: passer à tabac, ça dégage B: thrash A: la tabasse, ça ramassela cravache, ça rabat la joie B: no charm A: la cravache, raz-de-marée de joie B: carceral lashes rapturous charm A: ça fâche B: careless bashes what an outrage A: ça tache B: the rascals A: la racaille, ça caille B: shivers in the rack A: la bataille B: the battle A: ça glace B: icing on the cake A: le bétail, ça baille B: the cattle napping in the past C (slovensko, neritimizirano): predreti oklep je zelo težko.

Ritimizirano:

A: casser B: to break the carapace A: la

carapace, c'est très dur **B**: it's very hard
A: casser la carapace, **B**: carapace **A**: très dur **B**:
very hard **A**: ça ravage **B**: ravage
C (slovensko, neritmizirano): opustoši

Ritmizirano:

B: To castrate the car-jackal, akward! **A**: tailler
un costard **B**: quite savage

C (slovensko, neritmizirano): opustoši

Ritmizirano:

A: s'encastre dans la rôtissoire, carambolage **B**:
what a carnage **A**: s'encadrer le corbac
B: some crash **A**: rage, s'ensangler à la
corrida **A, B, C**: caramba!

B: to cram in the funeral cart **A, B, C**: courage!
A: s'entasser dans le tortillard comme harengs
en caque

B: to cram jampacked like herrings on the rack,
to get entangled in the roped towing boat
A: débadaade!

B: to come across at the car park **A**: se
rencarder au carpark des Carpatas **B**: roped
A: cordage, corsage **B**: corsage **A**: corbillard **B**:
coronach corduray **A**: costard
B: corrupt **A**: cossard, coquette **B**: coquette **A**:
coquillage, corvéable à merci **B**: merciless
C (slovensko, neritmizirano): to opustoši

Ritmizirano:

B: chore **A**: corsage, comméragé, **B**: common
chord **A**: encorbeillage,

C (slovensko, neritmizirano): to opustoši

Ritmizirano:

B: encore concorde **A**: corps et âme, corps en
nage, corps en rage, cor des Alpes

A, B: corrida, caramba, corps de ballet

C (slovensko, neritmizirano): caramba

Ritmizirano:

A, B: cordage, corsage, sot-sage **A**: sautage **B**:
sauce déjà vu **A**: saumâtre

B: sore age **A**: essorage saumâtre **B**: saw tooth
sonar **A, B**: sot-l'y-laisse **B**: Sauternes

A: sauve-qui-peut **B**: sotto **A et B**: sonar, so

A: Sot **B**: so

A: Sot-sage **B**: Sot-sage, it says **A**: c'est sot ça
B: sauge

A, B: Saussure **B**: it's hard **A**: c'est dur ça **B**:
that

A: sauvage **B**: savage **A**: sauvage **B**: savage

C (slovensko, neritmizirano): divjak

Ritmizirano:

B: This utter nonsense that bypasses thought,
breaks the carapace, lets insinuate the savage

A: laisse **B**: lets **A**: s'insinuer **B**: insinuate **A**: le
sauvage **B**: the savage **A**: l'image

B: image **A**: du sauvage **B**: savage **A**: et du
vaisseau **B**: sapce-ship **A**: l'image **B**: the image
A: l'image **B**: of the savage, capable of piloting
a space-ship.

C (slovensko, neritmizirano):

Navedek Vinka Globokarja:

„Glasbeni izraz je dandanes zelo raznolik. Na
eni od skrajnosti zahteva zelo specializirane
ljudi, na drugi strani pa izvajalce, pripravljene
na vse, kar pomeni, da morajo biti ustvarjalni
glasbeniki. Cilji izobraževanja v bodoče naj
bi bili v združevanju obeh funkcij: doseči na
eni strani visoko specializiranost, hkrati pa
po drugi strani paziti na to, da se pri tem ne
zaduši ustvarjalne kvalitete glasbenika; kot se
sicer pogosto dogaja. Da bi opisal idealnega
interpreta, se poslužujem podobe divjaka, ki je
sposoben upravljati vesoljsko ladjo.”¹

Ritmizirano:

B: How is the savage in a space-ship able to
become an improvisation expert?

A: Comment un sauvage dans un vaisseau
spatial devient-il expert de l'improvisation?

C (slovensko, neritmizirano): Kako divjak
v vesoljski ladji postane strokovnjak za
improvizacijo?

Ritmizirano:

A: Un sauvage dans un vaisseau spatial **B**: A
savage in a space-ship

A: Un soap-opéra dans un Verseau spatial **B**:
A soap-opera in a space-ship

A: Un sexe-opéra dans l'inversion spéciale **B**:

A sex-opera in a spatial sleep

A: Un sexe opéré, enfer de l'excision **B**: A sex
operation in a special deep derision

A: Un expert de l'envers précision **B**: An expert
of intra-dermal lesion

A: Un expert de l'in vraisemblable avion **B**: An
expert of imprecision

A: Un expert de l'imprécision **B**: An expert of
impressive vision

A: Un expert de l'imprévision **B**: An expert of
the improvisation

A: Un expert de l'improvisation **B**: An
improvisation expert.

C (slovensko, neritmizirano):

Toda nadležneži znova postavljajo pod vprašaj
sam pojem strokovnosti, ali vsaj edinstvene
strokovnosti. Po Globokarjevem mnenju, imajo
'nadležneži prav'. Pritožuje se, da današnja
družba ne razmišlja dovolj kritično o pretirani
specializaciji posameznika. Za vsakogar se
zdi, da se mora vpisati v skrajne meje čedalje
natančneje klasifikacije in sicer v imenu
učinkovitosti, kar vsakega od nas zvede na
stereotipno podobo:

„Naša družba nima v čislh nekoga, ki lahko
izvaja več dejavnosti, misleč, da tako delovanje
privede samo v razpršenost. Biti strokovnjak na
svojem področju in se ne ozirati po sosednjih
vrtovih, to se zdi pomembno.”²

Improvizator naj bi bil tisti, ki vsakodnevno
preverja svoja znanja, da jih obvaruje pred
rutino. Biti strokovnjak za improvizacijo
pomeni biti nad vsakim, še tako ozko
specializiranim, strokovnim znanjem, da lahko
taktično izidemo iz katere koli okoliščine.
Kakšna je narava te strokovnosti?

Potegniti svoja znanja iz rutine pomeni, da
smo jih pred tem 'rutinizirali'. Denis Laborde
je zapisal: „Delo rutinizacije posameznih
vedenjskih vzorcev pripravi improvizatorja na
trenutek improvizacije, pripravi ga torej na to,

da je pozoren na svoje okolje.”³

Ritmizirano:

A: Un travail de routinisation des
comportements rend l'improvisateur disponible

au moment d'improviser, disponible, c'est-à-dire
attentif à l'environnement. La routinisation des
comportements rend l'improvisateur disponible

B: A process of routinization of the
comportments renders the improvisator available

A: disponible **B**: available to escape the routine

A: disponible pour s'échapper de la routine
Ceux-là qui semblent remettre en question cette
routine, ils sont les experts de l'improvisation

B: They question this routine, they are the
experts of improvisation

A: remettre en question la routine **B**:
improvisation experts **A**: experts de
l'improvisation

B: experts of the routine to be put in question,
experts of the routine that put routine in
question

A: remettre en question la routine pour être
expert de la routine qui remet la routine en
question

C (slovensko, neritmizirano):

Navedek Denisa Laborda:

„To je torej pogoj: improvizator mora postati
strokovnjak za rutino, da bi lahko postal
strokovnjak za improvizacijo (...); nihče ni boljši
improvizator kot tisti, ki zna improvizirati po
pravilih.”⁴

Ritmizirano:

A: C'est donc à la condition d'être devenu un
expert de la routine qu'un improvisateur est
expert de l'improvisation...

B: On the condition to be expert of the
routine in order to be expert, in order to be an
improvisation expert.

A: Expert de la routine, expert de
l'improvisation

³ Denis Laborde, op. cit., str. 37

² Vinko Globokar, *Plaidoyer pour une mise en question, Enseigner la Musique* N° 3.

⁴ Denis Laborde, *Improviser dans les règles: de l'improvisation comme d'une question culturelle*, str. 38-39

¹ Vinko Globokar, *L'interprète créateur, La Musique en projet*, Zbirka Cahiers Renaud-Barrault, Pariz, Gallimard/I.R.C.A.M., 1965, str. 90.

B: Having become routine expert one becomes ex...

A: Devenu ex père de la progéniture, il devient expert de la route libre...

B: expert of route inn, because an ex perf is routine

A: car un ex perd la routine, expert de la roue libre

B: in order to become an expert of the big rout bin

A: Il s'exaspère de la roupille.

B: Expert in the art of the ritournelle...

A: l'art de la ritournelle, l'art de l'opérateur-ritournelle

C (slovensko, neritmizirano):

Navedek Felixa Guattarija:

„Univerzumi, čigar usta in nedri so ljudje, ki ponavljajo eno in isto, so združeni v sestavljenih in heterogenetičnih skupinah in tvorijo posamezne dogodke.”⁵

Ritmizirano:

B: He expects from ritournelle singular events well kept apart **A:** de père en part...

B: Parousia, pervert parroting, Proust proverbial parody, a check partouk Poutine

A: Un échec perd Poutine

B: A perspective Persian parches lean, a percussive Partch dean, a per missive parchment brief

A: Un chic dont ils se départissent, à chacun sa praxis **B:** For each praxis is free

A: La route est libre **B:** For each practice the sprit is free.

A: L'èsprit est libre **B:** each party sips the air free.

A: ça a l'air libre, chaque artiste s'y prend comme il l'entend pour être libre

B: each participant is free **A:** chaque participant is free

B: each participant is free **A:** chaque participant is free

B: there is no rule for the free

improvisation, she, he, is evidently free, he,

she, may be, may be free.

A: il, elle est évidemment libre, elle, il est peut-être libre...(un geste de doute)

B: (affirmation) may be free!

C (slovensko, neritmizirano):

Vsak sodelujoči je torej svoboden ...

Navedek Vinka Globokarja:

„Poglejmo, kaj se zgodi, če se glasbeniki (manjše število glasbenikov, ki se zelo dobro poznajo) sestanejo zaradi resnične potrebe po skupnem igranju. Dogovorijo se, da ne bodo vplivali drug na drugega ne z besedami in ne z obnašanjem, da se ne bodo naslanjali na nikakršno ustno, vizualno ali glasbeno danost in da ne bodo sklepali drugih dogovorov razen tega, da ne bodo vplivali drug na drugega ter da se bodo poskušali sporazumevati le v danem trenutku s pomočjo zvokov, brez dogovorjenih kodeksov za tovrstno komunikacijo. Vsak od sodelujočih je svoboden. Svobodno seveda izbere svoje inštrumente, morda je njegova svoboda tudi v tem, da intervenira ali ne, toda v trenutku, ko se je odločil, da se pridruži ostalim, da bi se z njimi sporazumeval, mora upoštevati njihovo igranje (njihovo osebnost) ter vsak trenutek s pomočjo intuicije dognati, kakšna je njihova namera in biti do njih tolerant.”⁶

Vinko Globokar

L'Idôle / Idol (2012)

za deklinški zbor in štiri tolkalce

Pred časom mi je deklinški zbor iz Hannovra poslal svoj CD z glasbo Olivierja Messiaena ter me zaprosil za sodelovanje. Najprej sem poslušal posnetek in takoj sta me pritegnili njihova profesionalnost ter glasovna kvaliteta, zato sem naročilo sprejel, le da sem dodal štiri tolkala. Moja prva skrb je bila izbor besedila, ki bi bilo primerno za dekleta med dvanajstim in dvajsetim letom. Menil sem, da verski ali politični tekst ne pride v poštev. Poklical sem dolgoletnega prijatelja Georgesa Lewkowicza, ki je po poklicu sicer psihiater, vendar ima zelo rad leposlovje, veliko piše, svoja besedila objavlja predvsem na spletu. Vprašal sem ga, če ima kakšno idejo, ki bi pomagala rešiti mojo dilemo. Čez teden dni mi je poslal 'scenarij' z naslovom *Idol (L'idole)*.

Gre za skupino mladih oboževalk, ki pri službenem izhodu čakajo zvezdnika, svojega vzornika, ki je pravkar končal svoj koncert. Da bi presenečenja iz scenarija prišla do izraza, je seveda potrebna natančna režija dogodka.

Vinko Globokar

⁵ Félix Guattari, *Chaosmose*, Paris: Galilée, 1992, str. 95

⁶ Vinko Globokar, *ils improvisent...improvisent... improvisons...*, str. 16